

KAZNENI POSTUPCI ZBOG KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH 18. I 19. STUDENOG 1991. U ŠKABRNJI I NADINU

Zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u Škabrnji i Nadinu vođeno je više kaznenih postupaka koji su pokrenuti od nadležnog Županijskog državnog odvjetništva u Splitu, koji postupci su još u tijeku kod Županijskog državnog odvjetništva u Splitu i pred Županijskim sudom u Splitu, te od strane Županijskog državnog odvjetništva u Zadru, koji postupak je završen pred Županijskim sudom u Zadru, a vođeno je nekoliko postupaka pred Međunarodnim kaznenim tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u, od kojih je jedan postupak još u tijeku.

1. OPTUŽNICA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U SPLITU OD 17. STUDENOG 2015.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, dana 17. studenog 2015., podiglo optužnicu protiv sedmorice državljana Republike Srbije i jednog državljanina Bosne i Hercegovine zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. u vezi s člankom 28. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (zapovjedna odgovornost)

Okrivljenicima se stavlja na teret da su od srpnja 1991. godine do ožujka 1993. godine, kao pripadnici tadašnje JNA, postupali protivno IV. Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata i Dopunskog Protokola I uz Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949. na području tadašnje općine Benkovac, i to mjesta Polače, Bulića, Lišana Ostrovačkih, Vukšića, Korlata, Šopota, Raševića, Jagodnje Donje, Lepurima, Pristegu, **Škabrnji, Nadinu**, Pridrazi, Smilčiću, Paljuvu, Podgradini, Zemuniku Donjem, Zemuniku Gornjem, Popovićima, Podgrađu, Perušiću, Rodaljicama, Lisičićima, Proviću, Dobropoljcima, Vrani, Podlugu te tadašnje općine Obrovac i to mjesta Meki Doci, Kruševa, Bruške, Zatona Obrovačkog i Medvide.

Okrivljenicima se stavlja na teret da su kao visokorangirani zapovjednici tadašnje JNA, za vrijeme i nakon napada postrojbi kojima su zapovijedali, s ciljem zastrašivanja i protjerivanja civilnog stanovništva hrvatske nacionalnosti, tijekom napada i okupacije tih područja, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, dopustili ubijanja, silovanja, mučenja, nečovječna postupanja prema civilnom stanovništvu kao i uništavanje i oštećenja imovine. Nadalje, terete se da nisu poduzeli mjere kako bi spriječili takva postupanja vojnika i policajaca kojima su zapovijedali već su dopustili postupke svojih podređenih i na taj način počinitelje dodatno motivirali da tako postupaju, uslijed čega je ubijeno najmanje 214 osoba, prema civilnom stanovništvu se nečovječno postupalo i nanesene su mu velike patnje, teško tjelesno ozlijeđeno je najmanje 19 osoba, silovano je najmanje 5 ženskih osoba, te uništeno i teško oštećeno 9575 stambenih i gospodarskih objekata.

Zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih u Škabrnji, okrivljenicima se stavlja na teret da su na opisane načine, bez ikakvog razloga i isključivo s ciljem da zastraše i protjeraju

civilno stanovništvo, njima podređene postrojbe i njihovi pripadnici dana **18. studenog u Škabrnji** usmrtili 44 civila, pretežno starije životne dobi, a potom u vremenu nakon toga pa do 12. ožujka 1992. tijekom privremene okupacije Škabrnje usmrtili još 21 civila, također pretežno starije životne dobi.

Ujedno im se stavlja na teret da su **19. studenog 1991. u Nadinu** njima podređene postrojbe i njihovi pripadnici, usmrtili 9 civila, pretežno starije životne dobi te u vremenu od 19. studenog 1991. pa do 31. prosinca 1992. u Nadinu usmrtili još 2 civila, čija su tijela potom s kućom zapalili, a tijekom siječnja 1992. godine silovali staricu rođenu 1913. godine.

2. ISTRAGA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U SPLITU OD 17. LISTOPADA 2017.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu donijelo je 17. listopada 2017. rješenje o provođenju istrage protiv jednog državljanina Republike Srbije i jednog državljanina Bosne i Hercegovine zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Okrivljenicima se stavlja na teret da su dana **18. studenog 1991. u Škabrnji** kao pripadnici tzv. "2. specijalnog voda Teritorijalne obrane Benkovac" znanog i kao "Dobrovoljački vod", nakon što su s pripadnicima tzv. Stanice javne bezbednosti Benkovac i s 1. i 3. vodom Teritorijalne obrane Benkovac slomili otpor branitelja Škabrnje, protivno odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949., u zaseoku Ambar, nakon zarobljavanja jednog pripadnika Hrvatske vojske, Samostalnog bataljuna Škabrnja, tukli ga nogama i kundacima pušaka, nakon čega mu je jedan okrivljenik nožem odrezao lijevo uho, a drugi okrivljenik ga potom usmrtio hicima iz vatrenog oružja.

3. OPTUŽNICA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA U ZADRU OD 22. KOLOVOZA 1994. I DRUGE - PRESUDA ŽUPANIJSKOG SUDA U ZADRU od 11. PROSINCA 1995.

Dana 22. kolovoza 1994. tadašnje Okružno državno odvjetništvo u Zadru podiglo je protiv 22 okrivljenika optužnicu zbog kaznenih djela ratnih zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske počinjenih u Škabrnji, kojoj optužnici su naknadno pripojene optužnice od 1. rujna 1995., 28. listopada 1995. i 27. studenog 1995. protiv još 4 okrivljenika zbog istog ratnog zločina.

Povodom tih optužnica, Županijski sud u Zadru donio je nekoliko presuda od kojih je presudom od 11. prosinca 1995. ukupno 16 okrivljenika proglasio krivima u odsutnosti, osudivši ih zbog kaznenog djela ratnog zločina počinjenog u Škabrnji. Međutim, kad su se stekli uvjeti da se nekima od tih okrivljenika sudi u prisutnosti jer su postali dostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, postupak je obnovljen u odnosu na 4 okrivljenika, od kojih je jedan okrivljenik ponovno osuđen, jedan je okrivljenik oslobođen nakon ponovnog postupka, jedan je postupak po obnovi još u tijeku, a u odnosu na jednog okrivljenika je postupak obustavljen. Protiv 8 okrivljenika se odustalo od daljnjeg kaznenog progona, zbog novih činjenica iz kojih je proizlazilo kako se nije radilo o kaznenom djelu ratnog zločina ili

nisu bili prikupljeni dostatni dokazi za krivnju okrivljenika, pa je u konačnici zbog ratnih zločina počinjenih u Škabrnji **pravomoćno osuđeno 15 okrivljenika**, i to na kazne zatvora u trajanju od 6 do 20 godina.

Okrivljenicima se stavljalo na teret da su **18. studenog 1991.** na privremeno zauzetom području tzv. SAO Krajine, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, ušli u **Škabrnju** u dvije skupine, jedna predvođena I. okr. G.O. i druga predvođena II. okr. B.D., uz podršku tenkovske čete JNA kojom je zapovijedao III. okr. Z.J. te su, nakon slomljenog otpora branitelja sela, bez ikakve vojne potrebe uništavali stambene, gospodarske i sakralne objekte, gađajući artiljerijskim oružjem po selu bez izbora cilja, nakon čega su iz podruma i drugih zaklonjenih prostora nasilno izvukli civile koji su se tamo sklonili od napada, pretežno starije osobe i žene, koji nisu pružali nikakav otpor pa zatim najmanje 44 civila usmrtili hicima iz vatrenog oružja i to iz neposredne blizine, neke od njih pred smrt mučili i masakrirali, a jednu ženu pregazili tenkom.

4. POSTUPCI PRED MEĐUNARODNIM KAZNENIM TRIBUNALOM ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU U DEN HAAG-U

Zbog ovog je ratnog zločina pred Međunarodnim kaznenim tribunalom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u (dalje u tekstu: MKSJ) vođeno više kaznenih postupaka od kojih je jedan postupak još u tijeku sad pred Mehanizmom za međunarodne kaznene sudove, koji je nastavio nadležnost MSKJ.

Tako su u odnosu na dvojicu optuženika nadležna Raspravna vijeća MKSJ donijela presude kojima su proglašeni krivima i osuđeni okrivljenici kojima su se, između ostalog, stavljale na teret teške povrede ratnog i humanitarnog prava, i to protiv MILANA BABIĆA, i zbog zločina počinjenih u Škabrnji, Nadinu i Bruškoj, koji je bio osuđen na 11 godina zatvora, ali je u međuvremenu preminuo, te protiv MILANA MARTIĆA, između ostalog i zbog zločina počinjenih u Škabrnji i Nadinu, koji izvršava kaznu koja mu je izrečena u trajanju od 35 godina zatvora.

Nadalje, Ured tužiteljstva MKSJ teretio je zbog ratnih zločina u Škabrnji i SLOBODANA MILOŠEVIĆA, koji je preminuo tijekom postupka kao i JOVICU STANIŠIĆA i FRANKA SIMATOVIĆA, protiv kojih je postupak i sad u tijeku pred Mehanizmom za međunarodne kaznene sudove.

Podaci nadležnih državnih odvjetništava zbog ovih ratnih zločina ranijih godina dostavljani su Uredu Tužiteljstva MSKJ za potrebe istraživanja i vođenja postupaka pred MKSJ protiv imenovanih osoba, a nadležna državna odvjetništva i dalje, putem Časnika za vezu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i MKSJ, nastavljaju pribavljati podatke koje je u međuvremenu prikupio MKSJ vodeći navedene postupke, a koji bi mogli sadržavati korisne informacije za domaće postupke.